

Prevalencija psorijaze i psorijatičnog artritisa u dvije fizijatrijske ambulante

Psoriasis and psoriatic arthritis prevalence in two physiatric surgeries

**Davorin Šakić, Olga Badovinac, Alboran Delija, Vjekoslava Amerl-Šakić,
Stevan Gerakarov, Dubravka Andrlon-Bušić, Dragica Soldo-Jureša***

Sažetak

Psorijatični artritis manifestira se kao kronični recidivirajući seronegativni asimetrični erozivni oligoartritis ili poliartritis pridružen psorijatičnim promjenama na koži. Prema podacima iz literature prevalencija psorijaze u općoj populaciji Hrvatske varira između 1 i 2%. Cilj ovog rada bio je ustanoviti učestalost psorijaze i psorijatičnog artritisa u dvije fizijatrijske ambulante KB Dubrava.

Od 1. 1. do 31. 12. 2004. pregledano je i liječeno fizikalnom terapijom 4747 pacijenata zbog tegoba sustava za kretanje. Bolesnici su bili iz sjeveroistočnog dijela Zagreba i okolnih gradića i sela sa sveukupnom populacijom od 150.000 stanovnika. Sve pacijente sa suspektom psorijazom pregledao je dermatolog.

Statistička analiza ukazuje da je prevalencija psorijaze 1,03%, te da su oba spola podjednako zahvaćena (27 muškaraca i 22 žene). Prevalencija artritisa u pacijenata sa psorijazom je 14,29% i signifikantno je veća u muškaraca (5) nego u žena (2).

Ključne riječi: psorijaza, psorijatični artritis, učestalost

Summary

Psoriatic arthritis is a chronic and recurring seronegative asymmetric and erosive oligoarthritis or polyarthritis characterized by psoriatic skin changes. According to literature data, psoriasis prevalence in the general population of Croatia varies between 1% and 2%. The aim of this study was to determine the prevalence of psoriasis and psoriatic arthritis in two physiatric surgeries in Dubrava Clinical Hospital.

A total of 4747 patients were examined and treated with physical therapy for locomotor system disturbances from January 1st to December 31st, 2004. Patients came from the north-eastern part of Zagreb and the nearby towns and villages with an overall population of 150,000. All patients with suspicious psoriasis were examined by a dermatologist.

Statistical analysis showed that the prevalence of psoriasis is 1.03%, and that the two sexes were equally involved (27 male and 22 female). The prevalence of arthritis in psoriatic patients was 14.29% and significantly higher in men (5) than in women (2).

Key words: psoriasis, psoriatic arthritis, frequency

Med Jad 2006;36(3-4):83-86

Uvod

Psorijaza je neinfekcijska, kronično-recidivirajuća dermatoza koja se javlja papuloskvamoznim kožnim promjenama različite veličine i oblika. Od te nezarazne bolesti kože, vlasišta i noktiju obolijeva od 1 do 2% stanovništva naše zemlje, a prevalencija u Zagrebu iznosi 1,21%.^{1,2}

Psorijatični artritis manifestira se kao kronični recidivirajući seronegativni asimetrični erozivni oligoartritis ili poliartritis pridružen psorijatičnim promjenama na koži.³

* **Klinička bolnica Dubrava, Odjel za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju**, Avenija Gojka Šuška 6, 10000 Zagreb (dr. sc. Davorin Šakić; Olga Badovinac, dr. med.; Alboran Delija, dr. med.; Stevan Gerakarov, dr. med.; Dubravka Andrlon-Bušić, dr. med.); **Privatna ordinacija opće medicine**, H. Macanovića 2a, 10000 Zagreb (Vjekoslava Amerl-Šakić, dr. med.); **Klinička bolnica Dubrava, Odjel za kliničku imunologiju i reumatologiju**, Avenija Gojka Šuška 6, 10000 Zagreb (Dragica Soldo-Jureša, dr. med.)

Adresa za dopisivanje / *Correspondence address*: Dr. sc. Davorin Šakić, fizijatar, Klinička bolnica Dubrava, Odjel za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, Avenija Gojka Šuška 6, 10000 Zagreb)

Primljeno / *Received* 2006-03-15; Ispravljeno / *revised* 2007-01-26, Prihvaćeno / *accepted* 2007-03-06.

Cilj i metode rada

Cilj je rada odrediti učestalost psorijaze i psorijatičnog artritisa u bolesnika u dvije fizijatrijske ambulante Kliničke bolnice Dubrava tijekom 2004. godine. Postavlja se 0-hipoteza da se te dvije ambulante ne razlikuju po broju dijagnosticirane psorijaze i psorijatičnog artritisa kod bolesnika pregledanih u razdoblju od 1. 1. do 31. 12. 2004. Bolesnici koji su upućeni na fizijatrijski pregled stanovnici su sjeveroistočnog dijela grada Zagreba i šire okolice, koja broji oko 150.000 stanovnika. Svi bolesnici kod kojih smo posumnjali da promjene na koži ili njihova lokacija ukazuje na psorijazu, upućeni su dermatologu na potvrdu dijagnoze. Kako nema ujednačenih kriterija, dijagnozu psorijatičnog artritisa postavili smo na temelju:

1. psorijaze koju je verificirao dermatolog
2. upalnih promjena zglobova karakterističnih za psorijatični artritis
3. vrijednosti reumatoidnog faktora i mokraćne kiseline u krvi u granicama normale.

Povišene vrijednosti reumatoidnog faktora i mokraćne kiseline uzete su kao diskriminante prema diferencijalno-dijagnostički najbližim reumatskim bolestima, tj. reumatoidnom i uričnom artritisu.

Rezultate smo prikazali tablicama frekvencije, a za usporedbu kvalitativnih podataka primijenili smo hi-

kvadrat test za nezavisne uzorke. Kao statistički značajnu razliku smatrali smo onu na razini $p < 0,05$.

Rezultati

Od ukupno 4747 pregledanih osoba tijekom 2004. godine u dvije fizijatrijske ambulante KB Dubrava u njih 49 (1,03%) utvrđena je psorijaza. Našu dijagnozu psorijaze dermatolozi su potvrdili nešto češće u muškaraca (27) nego u žena (22).

U Tablici 1 prikazan je broj bolesnika s psorijazom i bez nje prema fizijatrima tijekom 2004. U ambulanti 1 dr. Davorina Šakića ukupno je dijagnosticirano 28, a u ambulanti 2 dr. Olge Badovinac 21 bolesnik sa psorijatičnim eflorescencama na koži.

Kod 7 (14,29%) od 49 bolesnika sa psorijatičnim promjenama na koži otkriveni su simptomi karakteristični za psorijatični artritis. Dr. Davorin Šakić je tijekom 2004. dijagnosticirao od 2767 pregleda ukupno 4 bolesnika sa psorijatičnim artritisom, a dr. Olga Badovinac 3 na 1980 pregledanih bolesnika. Upalne promjene zglobova karakteristične za psorijatični artritis pronađene su u 5 muškarca i 2 žene koji su bili u dobi od 34 do 64 god., s prosjekom od 52,4 godine. U Tablici 2. prikazani su bolesnici sa psorijatičnim artritisom i bez njega prema ukupnom broju psorijatičara tijekom 2004.

Tablica 1. Broj bolesnika sa psorijazom i bez nje prema fizijatrima tijekom 2004.

Table 1. Number of psoriatic and non-psoriatic patients according to physiatrists in 2004

| | Bolesnici sa psorijazom <i>Psoriatic patients</i> | | Bolesnici bez psorijaze <i>Non-psoriatic patients</i> | | Ukupno <i>Total</i> | |
|---------------------------------|--|--------|--|--------|------------------------|---------|
| Ambulanta 1 <i>Surgery 1</i> | 28 | 1,01% | 2739 | 98,99% | 2767 | 100,00% |
| Ambulanta 2 <i>Surgery 2</i> | 21 | 1,06 % | 1959 | 98,94% | 1980 | 100,00% |

$$\chi^2 = 0,027 \quad D. F. = 1 \quad P = 0,874$$

Tablica 2. Broj bolesnika sa PsA i bez njega prema broju psorijatičara tijekom 2004.

Table 2. Number of PsA patients compared to psoriatic patients in 2004

| | Bolesnici sa psorijazom i psorijatičnim artritisom <i>Psoriasis and psoriatic arthritis patients</i> | | Bolesnici sa psorijazom bez psorijatičnog artritisa <i>Psoriatic patients without psoriatic arthritis</i> | | Ukupno <i>Total</i> | |
|---------------------------------|---|--------|--|--------|------------------------|---------|
| Ambulanta 1 <i>Surgery 1</i> | 4 | 14,29% | 24 | 85,71% | 28 | 100,00% |
| Ambulanta 2 <i>Surgery 2</i> | 3 | 14,28% | 18 | 85,72% | 21 | 100,00% |

$$\chi^2 = 0,0001 \quad D. F. = 1 \quad P = 0,999$$

Psorijatični artritis u naših bolesnika manifestirao se kao oligoartritis ili poliartritis, a mutilirajući oblik tijekom 2004. nije zamijećen. Kobasičaste otekline prstiju bile su prisutne u 6 od 7 bolesnika, dok su u svih ispitanika bili zahvaćeni DIP i PIP zglobovi šaka i stopala. Unilateralni sakroileitis dijagnosticiran je kod jednog bolesnika. Niti jedan ispitanik sa psorijatičnim artritisa nije imao pozitivni RF i povišenu vrijednost mokraćne kiseline.

Radiogram početnih promjena na DIP zglobovima prikazan je na Slici 1.

Fizijatri se statistički ne razlikuju po prevalenciji psorijaze i psorijatičnog artritisa u odnosu na broj pregledanih bolesnika, te stoga prihvaćamo nul-hipotezu.

Rasprava

Prevalencija psorijaze od 1,03% u naših ispitanika odgovara onoj u općoj populaciji, ali je neznatno manja od one za grad Zagreb (1,21%), koju su još 1989. godine ustanovili Barišić-Druško, Paljan, Kansky, Vujašinović.²

Učestalost artritisa kod bolesnika sa psorijatičnim promjenama na koži od 14,29% u ovom radu za jedan je postotak niža (15,3%) u usporedbi sa sličnim radom iz 2003. autora Jajić i Assadi.³

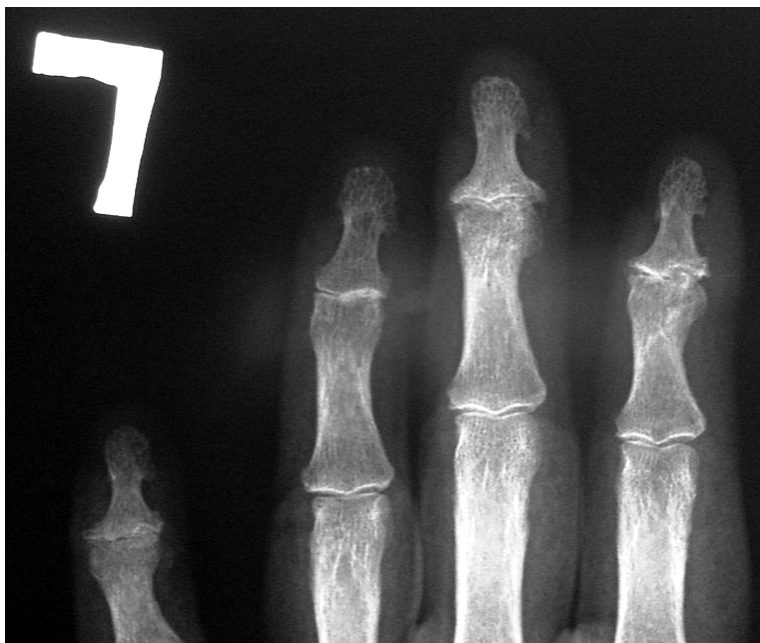
Prevalencija psorijatičnog artritisa koju smo mi izračunali, znatno je veća od 7,2% koju navodi Dobrić i suradnici na uzorku bolesnika Klinike za dermatologiju 1994. godine. Skupina autora iz Italije (Gisondi, Girolomoni, Sampogna, Tabolli i Abeni) ustanovila je u sličnom radu učestalost od 7,7% u radu objavljenom 2005. godine.^{4,5}

S druge strane, 14,29% učestalosti psorijatičnog artritisa upola je manja od 30%, što navode Zachariae H, Zachariae R, Blomqvist, Davidsson, Molin, Mork i Sigurgeirsson u nordijskim zemljama 2002., te 39% u ispitanika Leonarda, O'Duffyja i Rogersa na Mayo klinici u Sjedinjenim Američkim državama.^{6,7}

U naših ispitanika također od psorijatičnog artritisa češće oboljevaju muškarci (5 : 2), kao i u ranije navedenom radu Jajić i Assadi (7 : 4).³

Zaključak

Prevalencija psorijaze u naših ispitanika iznosila je 1,03%. Učestalost artritisa u bolesnika sa psorijatičnim promjenama na koži u dvije fizijatrijske ambulante Kliničke bolnice Dubrava tijekom 2004. godine statistički se ne razlikuje. Naši rezultati od 14,29% otprilike su u sredini između najniže 7,2% i najviše 39% vrijednosti koji se navode u literaturi.



Slika 1. Makroradiografija I. – IV. prsta lijeve šake u AP položaju. Uočava se periartikularno oteklina mekih tkiva II., III. i IV. prsta sa suženim intraartikularnim prostorima u DIP zglobovima, te ulnarne rubne erozije i inhomogenost koštane strukture u području njihova procesus ungvikularisa. Naznačeno proširenje baza distalnih uz rubne erozije glava medijalnih falangi II. i III. prsta.

Picture 1. AP position I-IV left hand fingers macro radiography. A periarticular swelling of the soft tissue II, III and IV fingers is detected with a restricted intra-articular space in the DIP joints, and ulnar edge erosion and inhomogeneous bone structure in the ungvicularis process of the mentioned.

Literatura

1. Jadassohn W, Kogoj F. Local therapy of psoriasis. Schweiz Rundsch Med Prax. 1972 May 23;61(21):713-4.
2. Barišić-Druško V, Paljan D, Kansky A, Vujasinović S. Prevalence of psoriasis in Croatia. Acta Derm Venereol. 1989;(Supp.146):178-9.
3. Jajić Z, Assadi G. Učestalost psorijatičnog artritisa u populaciji bolesnika s psorijazom. Acta Med Croatica. 2003;57:323-6.
4. Barišić-Druško V, Dobrić I, Pašić A i sur. Frequency of psoriatic arthritis in general population and among the psoriatics in the Department of Dermatology. Acta Derm Venereol. (Stockholm). 1994;(Supp.186):107-8.
5. Gisondi P, Girolomoni G, Sampogna F, Tabolli S, Abeni D. Prevalence of psoriatic arthritis and joint complaints in a large population of Italian patients hospitalized for psoriasis. Eur J Dermatol. 2005 Jul-Aug; 15(4):279-83.
6. Zachariae H, Zachariae R, Blomqvist K, Davidsson S, Molin L, Mork C, Sigurgeirsson B. Quality of life and prevalence of arthritis reported by 5,795 members of the Nordic Psoriasis Associations. Data from the Nordic Quality of Life Study. Acta Derm Venereol. 2002;82(2):108-13.
7. Leonard DG, O`Duffy TD, Rogers RS. Prospective analysis of psoriatic arthritis in patients hospitalized for psoriasis. Mayo Clin Proc. 1978;53:511-8.